

NORSK KULTURFORUM

Norsk Kulturforum
Postboks 414, Sentrum,
0103 Oslo
Telefon: 22 42 83 00
E-post: noku@noku.no
www.noku.no

Behov for et lokalt kulturløft

Innspill til statsbudsjettet 2011

Innledning

Norsk kulturforum vil med dette melde inn tema vi oppfatter som viktige for våre medlemmer og deres kulturfaglige tilretteleggingsarbeid. Vårt hovedfokus er lokal kulturutvikling knyttet til hele bredden av kulturaktivitet og kulturpolitikk.

Norge fikk egen kulturlov i 2007. Denne sier at det offentlige skal bidra til at alle har anledning til å delta i kulturaktiviteter og oppleve et mangfold av kulturuttrykk. Det er fremdeles mange lokalsamfunn som sliter med å oppfylle kulturlovens intensjoner.

Norsk kulturforum laget i 2009 en egen veileder for kommunenes kulturutviklingsarbeid "Kulturpolitikk for fremtiden. Inspirasjonsdokument for lokal kulturutvikling".¹ Dette heftet, som fokuserer på føringene i ny plan og bygningslov, brukes i dag av flere kommuner for forankring av kulturloven i lokale plandokumenter. Det er likevel mange utfordringer knyttet til arbeidet med å gi kultur den samfunnsbyggende plassen kulturloven legger opp til.

Utfordringer

Selv om de bakenforliggende dokumentene til kulturloven gir god retning og sterke føringer, er det fremdeles temaområder som trenger nærmere konkretisering. Disse utfordringene knytter seg primært til å samordne kulturpolitikken på tvers av nivåene til en helhetlig nasjonal kulturpolitikk², og å sikre kulturfaglig tilretteleggerkompetanse på alle nivå. Det ligger også store utfordringer i å få gode lokaler til hele spekteret av kulturvirksomhet; både for egenaktivitet og deltakelse, og opplevelse av kunst på høyt nivå.

Nasjonal kulturpolitikk

Vellykket nasjonal kulturpolitikk forutsetter etter Norsk kulturforums mening at tiltak, aktiviteter, satsingsområder, støtteordninger mm, samordnes på tvers av nivåene. Dette skjer i dag kun unntaksvis.

Økningene på statsbudsjettet til institusjoner, prosjekter og tiltak forutsetter i mange tilfeller også økte utgifter til de samme prosjektene, tiltakene og institusjonene i lokale og regionale kulturbudsjetter. Kommuner og fylkeskommuner ønsker institusjoner, organisasjoner og prosjekter til egen kommune og region, men de siste årenes positive økning i statlige bevilgninger er for enkelte

¹ Heftet kan lastes ned fra vår hjemmeside www.noku.no. Heftet kan også fås ved henvendelse til Norsk kulturforums sekretariat.

² Med nasjonal kulturpolitikk mener vi summen av lokal, regional og statlig kulturpolitikk

Norsk kulturforum

er en landsomfattende organisasjon og et faglig forum som arbeider for å synliggjøre og fremme forståelsen for kulturens betydning som samfunnsbygger. Medlemmene er kommuner, fylkeskommuner, offentlige og halvoffentlige institusjoner og organisasjoner.

Norsk kulturforum er nettverksbygger mellom sentrale aktører i lokal kulturutvikling. I nettverket inngår kulturfaglige tilretteleggere på alle nivå, men også kunstnere, kulturarbeidere, frivillige kulturaktører og andre som jobber med, for og i lokalt kulturliv.

Norsk kulturforum er både sender og mottaker av informasjon i kontakten mellom kommuner, fylkeskommuner og stat.

Vårt fokus er lokal kulturutvikling behandlet på alle tre nivåene. Norsk kulturforum skal bidra til god politikktutforming for lokalt kulturliv. Dette innebærer bla å fange opp endringstendenser i tiden og ha en løsningsorientert innstilling til lokale kulturpolitiske utfordringer.

kommuner vanskelig å følge opp. Vi har sett et økende misforhold mellom de statlige økningene på kulturbudsjettet og kommunesektorens mulighet til å følge opp egne forpliktelser. Vi har eksempler på kommuner der det foreslås å legge ned stillinger og avdelinger på kulturområdet for å finansiere økningen i kommunenes andel i samfinansierte institusjoner.

Det er paradoksalt at positive økninger i statlige bevilgninger på denne måten kan gi negative ringvirkninger for lokalt kulturliv, både mht arbeidsplasser, tilbud og aktivitet. Dette er utilsiktede konsekvenser av en positiv satsing på kultur som kan unngås med tettere dialog mellom stat, fylkeskommune og kommune.

Det bør som en oppfølging av Løkenutvalgets utredning settes i gang et nytt utredningsarbeid med fokus på finansiering av kulturlivet generelt. I dette arbeidet bør det settes spesielt søkelys på sammenhengen mellom lokal, regional og statlig finansiering; på konsekvensene av vedtak fattet på et nivå for de øvrige nivåene.

Kulturfaglig tilretteleggerkompetanse

Mange kommuner mangler i dag den faglige tilretteleggerkompetansen som trengs for at kulturlivet skal utvikle seg i tråd med samfunnsutviklingen, intensjonene i kulturloven og befolkningens forventninger.

Mange små og mellomstore kommuner har ikke mulighet for å søke utlyste prosjektmidler på grunn av manglende ressurser til å søke, sette tiltak i verk, følge opp og rapportere bruken av midlene. Dette kan også vanskeliggjøre fylkeskommunenes arbeid som regional utvikler. Svært mange kommuner mangler i dag stillinger med kulturfaglig tilretteleggeransvar (kultursjef, kulturkonsulent og lignende). Slike rammevilkår vanskeliggjør utvikling og kompetanseheving. Når kommunene mangler denne kompetansen, vanskeliggjøres også arbeidet med kultur og helse, kultur og nærings, stedsutvikling med mer. På samme måte vil det frivillige kulturlivet preges av manglende samarbeidspartnere og støttespillere i det offentlige.

Manglende kulturfaglig tilretteleggerkompetanse påvirker også den demokratiske og politiske medvirkningen i utviklingen av kulturfeltet som viktig samfunnssektor og samfunnsaktør. Når politikere på grunn av manglende utrederkompetanse på kulturfeltet i kommunen, ikke får kunnskap om, innsyn i og påvirkningsmulighet av kulturfeltet, vil feltet som helhet også preges av dette; noe som er en utfordring for demokratiet som sådan. Vi trenger en revitalisering av det kulturpolitiske området med et sterkere fokus på lokal og regional kulturpolitikk.

Vi trenger et lokalt kulturløft med fokus på lokal kulturpolitikk og det offentliges rolle som tilretteleggere for et bredt og livskraftig kulturliv.

Alle kommuner må ha kulturfaglig tilretteleggerkompetanse for å bidra til forankring av kulturloven i arbeidet med lokal kultur- og samfunnsutvikling:

- Sikre utvikling av kulturfaglig kompetanse og gjennom det lokale kulturarbeidsplasser innen både offentlig, frivillig og privat sektor.
- Sikre rammevilkår for å skape, produsere, formidle og distribuere kunst og andre kulturuttrykk
- Sikre at viktig kulturarv vernes, fremmes og videreføres
- Sikre at alle får delta i kulturaktiviteter

Kulturarenaer

Det er viktig at den samlede anleggsmassen skal gi flest mulig anledning til å drive med kultur. Anleggsmassen bør tilpasses aktivitetsprofilen i befolkningen. Den nasjonale kulturpolitikken skal bidra til at befolkningen har et bredt spekter av lokalt forankrede aktivitetstilbud i regi av både offentlige aktører, frivillige kulturorganisasjoner og friere grupperinger.

Tilskuddet til kulturarenaer har ikke fulgt etterspørselen og behovet for støtte til verken rehabilitering, ombygging eller nybygg, og vi ser i dag et svært stort etterslep som det vil ta mange år å ta inn.

Fylkeskommunene må settes i stand til å utøve sitt regionalpolitiske ansvar for tilrettelegging og utbygging av nødvendig infrastruktur mht kulturarenaer. Det er i dag store og økende forskjeller i størrelsen på midlene til idrettsarenaer og kulturarenaer. Denne forskjellen må jevnes ut for å gi lokalt kulturliv vekstkraft og utviklingsmuligheter i tråd med intensjonene i Kulturløftet 2.

Norsk kulturforum vil understreke nødvendigheten av at det iverksettes et løft i bygging av kulturell infrastruktur, med øremerkede midler til både rehabilitering, ombygging og nybygg.

Oslo 18. februar 2010

Med vennlig hilsen
Norsk kulturforum

Jorunn Bøe
Styreleder
(s)

Åse V. Festervoll
Generalsekretær